

## Verdieping: argumenten van voor- en tegenstanders

### Korte omschrijving werkvorm

Welke argumenten dragen voor- en tegenstanders van de Wet op de inlichtingen en veiligheidsdiensten (Wiv) aan? In kleine groepjes concentreren de leerlingen zich op argumenten die circuleren in de discussie. Ieder groepje krijgt vier argumenten met een toelichting. De eerste opdracht is om te bepalen welke argumenten vóór en welke tegen de wet zijn gericht. Daarna gaan de groepjes op basis van de toelichting samen overleggen over de kracht en de relevantie van ieder argument. Komt het groepje tot overeenstemming over welke twee argumenten er het meest toe doen?

### Leerdoel

- Leerlingen weten welke argumenten naar voren worden gebracht in de discussie over de Wet op de inlichtingen- en veiligheidsdiensten.
- Leerlingen wegen deze argumenten gezamenlijk, waardoor ze een beredeneerde mening kunnen formuleren over de argumentatie.

### Bronnen

- [https://nl.wikipedia.org/wiki/Wet\\_op\\_de\\_inlichtingen-\\_en\\_veiligheidsdiensten\\_2017](https://nl.wikipedia.org/wiki/Wet_op_de_inlichtingen-_en_veiligheidsdiensten_2017)
- <https://lab.nos.nl/projects/privacy/>
- <https://www.volkskrant.nl/kijkverder/2017/sleepnet/>
- <https://www.nrc.nl/nieuws/2017/11/14/sleepnet-is-echt-nuttig-maar-tegen-welke-prijs-14008730-a1581046>
- <https://sleepwet.nl/>
- <https://geensleep.net/>
- [https://www.geenstijl.nl/5138417/drie\\_maal\\_is\\_zoetewraakrecht/](https://www.geenstijl.nl/5138417/drie_maal_is_zoetewraakrecht/)
- <https://nos.nl/artikel/2200754-raadgevend-referendum-over-aftapwet-komt-er.html>
- <https://www.aivd.nl/onderwerpen/het-werk-van-de-aivd/mythes-en-misverstanden-over-de-aivd>
- <http://www.sconline.nl/achtergrond/voors-en-tegens-van-nieuwe-afluisterwet>

### Duur

30 minuten

### Benodigheden

- Voor iedere leerling een werkblad
- Voor ieder groepje een (verschillend) argumentenblad

### Handleiding

1. Introduceer het onderwerp en vraag wat de leerlingen al weten over de wet op de inlichtingen- en veiligheidsdiensten. Vertel daarna dat ze zich gaan verdiepen in de argumenten van voor- en tegenstanders van deze wet.  
*Gebruik eventueel dit filmpje om het onderwerp te introduceren:*  
<https://youtu.be/sjSoBn-zb1w>
2. Verdeel de klas in groepjes van 3 á 4 leerlingen.
3. Geef elk groepje 1 argumentenblad. Zet zoveel mogelijk verschillende argumentenbladen in. Bij een grote klas kunnen argumentenbladen ook dubbel gebruikt worden.
4. Geef elke leerling een werkblad.
5. De groepjes krijgen 10 minuten de tijd om vraag 1 te beantwoorden.

**Verdieping:**

In het tweede onderdeel van deze werkvorm gaan leerlingen kritisch naar de argumenten kijken. Kloppen de argumenten? In hoeverre zijn ze waar, en in hoeverre zijn ze relevant?

6. Geef de leerlingen ruim te tijd om elk argument (met toelichting) op het werkblad te analyseren en te bepalen in hoeverre het argument waar is, en in hoeverre het relevant is voor de discussie over de Wiv. Door dat te doen, kunnen zij een gefundeerde uitspraak doen over de kracht van het argument.

Een voorbeeld: een bewering die waar is (bijvoorbeeld 'het internet is tegenwoordig sneller dan vroeger') is niet vanzelfsprekend relevant voor de discussie, en dus ook niet per se een krachtig argument om voor of tegen de Wiv te zijn. En een argument dat in de discussie wél relevant is (bijvoorbeeld 'Met deze wet mag de politie zomaar in je telefoon kijken.') verliest zijn kracht als het niet waar is.

7. Laat de leerlingen ook vraag 3 invullen: kunnen zij het er onderling over eens worden welke twee argumenten op hun werkblad het meest krachtig zijn?
8. Bespreek klassikaal enkele argumenten en laat de groepjes aan anderen toelichten waarom zij deze wel of juist niet krachtig vinden.

*NB: In het antwoordmodel ziet u welke argumenten voor en tegen zijn, maar niet of ze waar en/of relevant zijn. Uit de toelichtingen kunnen de leerlingen (en u) opmaken dat het waarheidsgehalte van de argumenten vaak voor discussie vatbaar is – een eenduidig 'wel waar' of 'niet waar' is meestal niet te geven. De stellingen zijn in principe wel allemaal relevant. U kunt doorvragen wat voor belang de leerlingen persoonlijk aan de argumenten hechten: de ene leerling zal privacy-argumenten het meest relevant vinden, een ander kijkt misschien meer naar veiligheidsargumenten.*

## Werkblad

De Wet op de inlichtingen- en veiligheidsdiensten (Wiv) treedt op 1 mei 2018 in werking.

### Waar gaat de nieuwe wet over?

Elk land heeft inlichtingen- en veiligheidsdiensten. Ook Nederland. Deze organisaties verzamelen informatie om ons te beschermen. Bijvoorbeeld tegen bomaanslagen. De organisaties mogen daarom telefoongesprekken afluisteren en op andere manieren informatie verzamelen.

Maar mensen bellen tegenwoordig minder. Ze gebruiken nu internet. Daarom is er een nieuwe wet. Volgens de nieuwe wet mogen de organisaties ook deze dingen doen:

1. Grote hoeveelheden informatie verzamelen via internet. Dat kan gaan om informatie over een bepaalde buurt of wijk. Of over een bepaalde groep mensen. De regering moet hier wel toestemming voor geven. Ook twee rechters en iemand met veel kennis van techniek moeten het hier vooraf mee eens zijn.
2. Informatie bekijken die op internet opgeslagen is. Hier is weer toestemming voor nodig. De veiligheidsdiensten mogen de informatie 3 jaar bewaren.

### Referendum over de Wiv

In Nederland is een referendum aangevraagd over deze wet. Nederlandse burgers mogen op 21 maart 2018 gaan stemmen of ze voor of tegen de wet zijn. Deze werkvorm gaat over de argumenten van voor- en tegenstanders van de wet.

1. Bekijk met je groepje de vier argumenten op je argumentenblad en lees de toelichtingen. Geef in de eerste rechterkolom voor elk argument aan of het volgens jullie een argument voor of tegen de wet is.
2. Jullie gaan nu de kracht van de vier argumenten beoordelen. Dat doe je door je gezamenlijk bij elk argument twee dingen af te vragen:
  - Is dat wat beweerd wordt waar?
  - Doet dit argument er toe voor een beslissing over de wet?

Voorbeelden:

- *'Het internet is tegenwoordig veel sneller dan vroeger'* → Deze stelling is waar, maar het is niet relevant (dat wil zeggen: het doet er niet toe) voor de beslissing over de wet. Het is dus geen krachtig argument om voor of tegen de wet te zijn.
- *'Met deze wet mag de politie zomaar in je telefoon kijken.'* → Deze stelling is wél relevant (doet er wel toe), maar dit argument verliest zijn kracht als het niet waar is.

Om de kracht van een argument te bepalen moeten we dus uitzoeken hoe waar het is, en of het er toe doet in deze discussie.

Bekijk dit voor de vier argumenten en vul de volgende tabel in:

Argument: (nummer)	Hoe zeker weten jullie dat dit argument waar is?	Doet dit argument er toe? Dus: helpt het (voor jullie) om te beslissen of je voor of tegen bent?

3. Welke twee argumenten van de vier op het werkblad vinden jullie het meest krachtig? Waarom?

.....

.....

.....

## Argumentenblad A

Argument-nummer		Voor/tegen
Nr. 1	<b>Er is onvoldoende toezicht op de veiligheidsdiensten; het is daarom gevaarlijk om ze meer bevoegdheden te geven.</b>	
	<i>Bedenk wel dat in de nieuwe Wiv de controle strenger is geworden dan in de oude Wiv. In de oude Wiv had je de Commissie van Toezicht op de Inlichtingen en Veiligheidsdiensten (CTIVD), en moest de minister van Binnenlandse Zaken altijd toestemming geven. In de nieuwe Wiv blijft dat zo, en komt er een commissie bij: de Toetsingscommissie Inzet Bevoegdheden (TIB). Deze commissie bestaat uit drie leden, waarvan twee rechter of oud-rechters zijn. Het derde lid is technisch expert.</i>	
Nr. 2	<b>Ook met de nieuwe wet moet de geheime dienst aantonen dat aftappen noodzakelijk is.</b>	
	<i>De AIVD en MIVD mogen met deze nieuwe wet niet zo maar hun gang gaan. Ze moeten elke keer om toestemming vragen en aantonen dat aftappen noodzakelijk is.</i>	
Nr. 3	<b>Mensen voelen zich veiliger als ze weten dat de veiligheidsdiensten voldoende middelen hebben om criminelen aan te pakken.</b>	
	<i>Het veiligheidsgevoel neemt toe als je weet dat de Nederlandse veiligheidsdiensten alles kunnen doen wat ze moeten doen.</i>	
Nr. 13	<b>Deze wijze van aftappen is niet effectief.</b>	
	<i>Bijna altijd als er aanslagen worden gepleegd, blijkt achteraf dat de dader al bekend was bij de AIVD. Ze kunnen dus nu al aan voldoende informatie komen! Ze hebben alleen niet genoeg mensen in dienst om alle potentiële criminelen en terroristen in de gaten te houden.</i>	

## Argumentenblad B

Argument-nummer		Voor/tegen
Nr. 4	<b>De oude wet was verouderd en gaf geen goede kaders voor wat er digitaal wel en niet mag.</b>	
	<i>De oude Wiv stamt uit 2002. Toen was lang niet iedereen online, hadden weinig mensen een smartphone en bestond Facebook bijvoorbeeld nog niet. De technologische ontwikkelingen zijn zo snel gegaan dat het met de oude Wiv onduidelijk was voor inlichtingen- en veiligheidsdiensten wat zij wel of niet mochten.</i>	
Nr. 6	<b>De AIVD en de MIVD slaan metadata op, maar niet de inhoud van mails en berichtjes.</b>	
	<i>Je hoeft niet bang te zijn dat al je mailtjes gelezen worden, slechts de metadata worden opgeslagen. (Metadata zijn gegevens zoals bijvoorbeeld met wie je communiceert, waar je bent, en welke sites je bezoekt.)</i>	
Nr. 7	<b>De bewaartermijn van gegevens is langer dan in andere landen.</b>	
	<i>De bewaartermijn is drie jaar. In veel andere landen worden dit soort gegevens maximaal twee jaar bewaard.</i>	
Nr. 8	<b>Het recht op privacy wordt bedreigd.</b>	
	<i>Het recht op privacy is heel belangrijk in een democratie. In artikel 10 van de Nederlandse Grondwet staat dat iedereen het recht heeft om in zijn persoonlijke leven met rust te worden gelaten (door de overheid), en om niet zomaar te worden afgeluisterd. Er staat wel bij dat dit recht in bepaalde gevallen beperkt kan worden, bijvoorbeeld bij de opsporing van misdaden.</i>	

## Argumentenblad C

Argument-nummer		Voor/tegen
<b>Nr. 9</b>	<b>Deze wet kan een opstapje zijn naar een politiestaat.</b>	
	<i>Met de nieuwe Wiv krijgen de AIVD en MIVD de gelegenheid om veel informatie over burgers te verzamelen. Wat als een nieuw kabinet of een nieuwe minister deze informatie gaat misbruiken, bijvoorbeeld om politieke tegenstanders aan te pakken? Of als criminelen of buitenlandse geheime diensten met de informatie aan de haal gaan?</i>	
<b>Nr. 10</b>	<b>De politie en geheime dienst krijgen hierdoor meer mogelijkheden om verdachten van kinderporno en terrorisme op te pakken.</b>	
	<i>De nieuwe wet gaat ook ingezet worden om beter kinderporno op te kunnen sporen en verdachten sneller op te kunnen pakken.</i>	
<b>Nr. 11</b>	<b>Je moet terroristen geen voorsprong geven op de inlichtingendiensten.</b>	
	<i>Als we de inlichtingendiensten verbieden om op grote schaal informatie te vinden, geven we terroristen een voorsprong. Het wordt zo voor hun wel heel makkelijk om hun slag te slaan.</i>	
<b>Nr. 12</b>	<b>Als er op grote schaal informatie wordt verzameld, kan dit tot fouten leiden.</b>	
	<i>Bij grootschalige dataverzameling is het moeilijker uit te sluiten dat er fouten gemaakt worden. Het vergroot dus het risico dat mensen onterecht worden opgepakt. En dat risico moet je zo klein mogelijk houden, in een rechtsstaat.</i>	

## Argumentenblad D

Argument-nummer		Voor/tegen
<b>Nr. 13</b>	<b>Deze wijze van aftappen is niet effectief.</b>	
	<i>Bijna altijd als er aanslagen worden gepleegd, blijkt achteraf dat de dader al bekend was bij de AIVD. Ze kunnen dus nu al aan voldoende informatie komen! Ze hebben alleen niet genoeg mensen in dienst om alle potentiële criminelen en terroristen voortdurend in de gaten te houden.</i>	
<b>Nr. 14</b>	<b>Met de nieuwe wet kunnen de geheime diensten op grote schaal onze communicatie aftappen, zelfs al vormen we geen bedreiging.</b>	
	<i>De AIVD en MIVD kunnen door ongerichte interceptie een hele wijk aftappen en zo informatie van onschuldige burgers krijgen.</i>	
<b>Nr. 10</b>	<b>De politie en de geheime dienst krijgen hierdoor meer mogelijkheden om verdachten van kinderporno en terrorisme op te pakken.</b>	
	<i>De nieuwe wet gaat ook ingezet worden om beter kinderporno op te kunnen sporen en verdachten sneller op te kunnen pakken.</i>	
<b>Nr. 15</b>	<b>Deze wet gaat veel levens redden.</b>	
	<i>Het hoofd van de AIVD zegt dat we met deze wet terroristische aanslagen kunnen voorkomen.</i>	



## Argumentenblad E

Argument-nummer		Voor/tegen
<b>Nr. 9</b>	<b>Deze wet is een opstapje naar een politiestaat.</b>	
	<i>Als de AIVD en MIVD veel van de burgers weten, kan die kennis uiteindelijk ook ingezet worden om politieke tegenstanders aan te pakken. Wat als een nieuw kabinet of een nieuwe minister deze informatie gaat misbruiken?</i>	
<b>Nr. 4</b>	<b>De oude wet gaf geen goede kaders voor wat er digitaal wel en niet mag.</b>	
	<i>De oude Wiv stamt uit 2002. Toen was lang niet iedereen online, hadden weinig mensen een smartphone en bestond Facebook bijvoorbeeld nog niet. De technologische ontwikkelingen zijn zo snel gegaan dat het met de oude Wiv onduidelijk was voor inlichtingen- en veiligheidsdiensten wat zij wel of niet mochten.</i>	
<b>Nr. 5</b>	<b>Als je niets te verbergen hebt, hoef je je ook geen zorgen te maken.</b>	
	<i>Onderzoek van AIVD en MIVD richt zich alleen op criminele activiteiten. Wat je verder op internet doet, wordt niet geregistreerd of tegen je gebruikt.</i>	
<b>Nr. 16</b>	<b>De nieuwe wet kan leiden tot zelfcensuur.</b>	
	<i>Als je niet jezelf kunt zijn en niet kunt zeggen wat je denkt omdat er iemand meeluistert, ondermijnt dat uiteindelijk de democratie.</i>	

## Antwoordmodel argumenten

	Voor / Tegen
1. Er is onvoldoende toezicht op de veiligheidsdiensten; het is daarom gevaarlijk om ze meer bevoegdheden te geven.	Tegen
2. Ook met de nieuwe wet moet de geheime dienst aantonen dat aftappen noodzakelijk is.	Voor
3. Mensen voelen zich veiliger als ze weten dat de veiligheidsdiensten voldoende middelen hebben om criminelen aan te pakken.	Voor
4. De oude wet was verouderd en gaf geen goede kaders voor wat er digitaal wel en niet mag.	Voor
5. Als je niets te verbergen hebt, hoef je je ook geen zorgen te maken.	Voor
6. De AIVD en MIVD slaan metadata op, maar niet de inhoud van mails en berichtjes.	Voor (of in elk geval niet tegen)
7. De bewaartermijn van gegevens is langer dan in andere landen.	Tegen
8. Het recht op privacy wordt bedreigd.	Tegen
9. Deze wet kan een opstapje zijn naar een politiestaat.	Tegen
10. De politie en geheime dienst krijgen hierdoor meer mogelijkheden om verdachten van kinderporno en terrorisme op te pakken.	Voor
11. Je moet terroristen geen voorsprong geven op de inlichtingendiensten.	Voor
12. Als er op grote schaal informatie wordt verzameld, kan dit tot fouten leiden.	Tegen
13. Deze wijze van aftappen is niet effectief.	Tegen
14. Met de nieuwe wet kunnen de geheime diensten op grote schaal onze communicatie aftappen, zelfs al vormen we geen bedreiging.	Tegen
15. Deze wet gaat veel levens redden.	Voor
16. De nieuwe wet kan leiden tot zelfcensuur.	Tegen